

Charakter rostlinných invazí v českých rezervacích a koncept SSISL pro rozvržení chráněných území

Práce prostřednictvím analýzy 302 českých rezervací hledá obecné principy rostlinných invazí, zejména v kontextu temperátních chráněných území, například přímý vztah mezi počtem původních a nepůvodních druhů.

Hlavním výstupem pro ochranu přírody je formulace konceptu SSISL, tedy umístění několika malých rezervací uvnitř velkoplošného chráněného území, který průkazně snižuje pravděpodobnost průniku invazních rostlin.

Studie dále zjišťuje hlavní abiotické faktory, které určují rozsah rostlinných invazí ve zbytcích přirozené středoevropské vegetace. Nepůvodní druhy představují potenciální ohrožení rezervací a autoři článku se domnívají, že znalost faktorů určujících výskyt nepůvodních druhů představuje nezbytné východisko pro efektivní kontrolu invazních rostlin. Díky znalosti faktorů pozitivně ovlivňujících počet neofytů (nepůvodní rostliny zavlečené po roce 1500) v rezervaci se dá odhadovat, kde lze výskyt a šíření invazních rostlin očekávat.

Využitelné výstupy:

SSISL

V rezervacích ležících mimo chráněné krajinné oblasti nebo národní parky se vyskytuje průměrně 2,51 % neofytů, zatímco v rezervacích situovaných uvnitř těchto velkoplošných chráněných území je to 1,86 %, přičemž tato rozdílnost vychází jako vysoce průkazná.

Zdá se, že chráněná území obklopující rezervace slouží jako efektivní bariéra proti invazním druhům. Pro nepůvodní druh je totiž snazší proniknout do rezervací umístěných v běžné krajině, která je různými způsoby využívána, je intenzivně ovlivněna lidskou činností a poskytuje řadu příležitostí pro šíření. Zřízení rezervace v rámci rozsáhlého chráněného území tak průkazně snižuje pravděpodobnost, že rezervace bude vystavena invazi nepůvodních druhů.

Ze zmíněných principů vychází koncept SSISL, tedy umístění několika malých rezervací uvnitř velkoplošného chráněného území, který se jeví jako vhodný postup pro maximalizaci druhové bohatosti rezervací s ohledem na rostlinné invaze.

Vliv plochy rezervace

Výsledky nepodporují hypotézu, že rezervace o malé rozloze jsou invadované více než rezervace o velké rozloze. V rámci temperátních rezervací tak plocha chráněného území nikterak významně neovlivňuje jejich invazibilitu, tedy náchylnost k invazi.

Vliv nadmořské výšky a teploty

Ve vyšších nadmořských výškách množství nepůvodních druhů klesá zejména kvůli chladnějšímu klimatu. Výskyt nepůvodních druhů je průkazně ovlivněn klimatickou oblastí (podle Quitta, 1975) a vzrůstá od chladných, přes mírné po teplé klima. Množství nepůvodních druhů v oblasti s mírným klimatem prokazatelně vzrůstá se zvyšující se průměrnou roční teplotou v lednu.

Vliv lidského osídlení

Výskyt neofytů je pozitivně ovlivněn hustotou lidské populace v daném regionu, která představuje faktor dopadu lidské činnosti.

Vliv diverzity

V rezervacích s vyšší druhovou bohatostí původních rostlin byl zaznamenán vyšší podíl neofytů. Tento pozitivní vztah výskytu neofytů a druhové diverzity domácích druhů může být vysvětlen průnikem neofytů nejčastěji do narušeného a různorodého prostředí (bývá druhově bohaté) a kde intenzita kompetice s původní flórou může být nižší a narušené stanoviště může být klíčem k uchycení a zdomácnění.

Grafické přílohy: [obr_pysek_et_al_2002.jpg](#) [1]

Zdroj: Pysek P., Jarosik V., Kucera T. 2002: Patterns of invasion in temperate nature reserves.

Biological Conservation 104: 13-24.

Zadal: Simona Šafarčíková

URL zdroje: <http://forumochranyprirody.cz/charakter-rostlinnych-invazi-v-ceskych-rezervacich-koncept-ssisl-pro-rozvrzeni-chranenych-uzemi>

Odkazy:

[1] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/obr_pysek_et_al_2002.jpg